

עטרת שלום

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת שופטים

בס"ד, עט"ק פרשת שופטים
ג' אלול תשע"א – שנה ב' גליון פ"ז

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

הרה"ג מוצ"ש ר"ת		
ירושלים	6:27	7:39
בני ברק	6:42	7:40
ניו יורק	7:09	8:07
מונטריאל	7:15	8:14

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לָהֶם בְּכָל שַׁעֲרֵיךָ אֲשֶׁר הוּי"ה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשֹׁטְטִיךָ וְשֹׁפְטֵי אֶת הָעָם מִשְׁפַּט צִדֵּק (טז יח).

וזהו 'צדק צדק תרדף' נכפל ב"פ 'צדק', לרמוז למה שאמרו חז"ל (פנהרין ו): וז"ל: וכן בדוד הוא אומר 'ויהי דוד עושה משפט וצדקה' (שמואל ב ח טו), והלא כל מקום שיש משפט אין צדקה וצדקה אין משפט. אלא איזהו משפט שיש בו צדקה, הוי דן את הדין, זוכה את הזכאי וחייב את החייב, וראה שנתחייב עני ממון, ושלם לו מתוך ביתו, זה 'משפט וצדקה' משפט לזה וצדקה לזה, משפט לזה שהחזיר לו ממון, וצדקה לזה ששילם לו מתוך ביתו ע"ש.

וזהו שמרמוז מה שנכפל ב"פ 'צדק' אחד לתובע ואחד לנתבע, היינו כנ"ל שמשום שע"י שיש אחד עם השני דין ודברים מסתלקין משניהם השכינה, לזה צריך הדין להמשיך לשניהם השראת השכינה, כי הרי גם הדיינים כשהגיע להם הדין תורה, יש להם לדעת שיש להם ג"כ חלק בזה, כי לא לחנם בא לפניו משפט הזה, כמו שביאר אא"ז הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרגא זי"ע בספרו נוצר חסד (פ"ד מ"ז) ע"ש. ולכן הוא צריך ליראות לתקנם.

ועי"ז יורשת את הארץ אשר הוי"ה אלהיך נתן לך היינו שע"י שיתקנו את השכינה, יזכו לארץ ישראל שהוא נגד השכינה הקדושה, ולגאולה השלימה כמ"ש 'ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה' (ישעיה א כז) בב"א.

(רעוא דרעוין תש"ע לפ"ק)

אתתקן כורסיה דקודשא בריך הוא, ומאן איהו כורסיה, אל"ן אינון צדק ומשפט, הדא הוא דכתיב (שם פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך, ומאן דדאין דינא, בעי למודן בכורסיה דמלכא, ואי פגים חד מנייהו, כאלו פגים לכורסיה דמלכא, וכדין קודשא בריך הוא אסתלק מביניהו דדייני, ולא קאים בדייניהו.

וזהו 'ושפטו את העם משפט צדק' שהדיינים צריכים להמשיך בחזרה את היחוד של 'משפט צדק' עליהם, ועי"ז יהיה שם אדנ"י בשלימות.

וממשיך התורה לומר 'לא תטה משפט' היינו 'משפט' עה"כ בנ"י ה"פ שם אלהי"ם בחינת דין, שהתורה מצווה לדיינים 'לא תטה' לעמוד בצד ולהשתמש מלתקן בחינת 'משפט' בחינת דין. 'לא תכיר פנים' היינו 'פנים' בנ"י שמות ע"ב ס"ג מ"ה, ובא לרמוז שלא תכיר רק בחינת פנים שהם שמות ע"ב ס"ג מ"ה, בלי להשפיע לשם ב"ן שהוא מלכות.

'ולא תקח שחד' היינו 'שחד' בנ"י י"ב פעמים שם הוי"ה, 'כי השחד יעור עיני חכמים', עי"ז ג"כ בנ"י ה"פ שם הוי"ה, היינו שהתורה אמרה שלא תקח רק שם הוי"ה ולא תקח עמו ג"כ שם אלהי"ם לתקנם, כדי שיהיה תיקון לדיינים שבשכינה, כי עי"ז 'ויסלף דברי צדיקים' לא יהיה בחינת צדק שהוא המלכות מתוקן בשלימות.

אפשר לומר דהנה כשבאים שני בני אדם לבית דין על דין ודברים שיש ביניהם, מסתלקין מהם השכינה, כי אין השכינה שורה במקום מחלוקת ומריבה, וזה מרמוז תיבת 'דין תורה' שחסר אות א' מתיבת דין, מלהיות שם אדנ"י בשלימות, כי מסתלקין מהם א'לופו של עולם, ולכן נעשה פגם בשכינה, כי אות א' הוא כצורת יו"י כמנין שם הוי"ה, היינו דנחסר מהם היחוד של הוי"ה אדנ"י. וזהו מה שהדיינים צריכים להמשיך בחזרה, שע"ז יהיה שם אדנ"י בשלימות בלי שום חסרון וגרעון.

וזהו מש"כ צדק ומשפט מכון כסאך (תהלים פט טו), היינו כמובא במאמר פתח אליהו (תיקו"ז הקדמה יז). 'משפט' עמודא דאמצעייתא, בחינת שם הוי"ה, 'צדק' מלכותא קדישא, בחינת שם אדנ"י. וזהו 'צדק ומשפט' היינו שע"י היחוד של זו"ן הוא 'מכון כסאך', מכין הכסא להשם יתברך ב"ה.

וזה שאיתא במדרש (דב"ר ה א) רבנן אמרי, קשה הוא כחו של דין, שהוא אחד מרגלי כסא הכבוד, מנין 'צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך' אמר הקב"ה הואיל וכך, עונשו של דין קשה, הו זזהירין מנין ממה שקרינו בענין 'שופטים ושומרים'. וכן איתא בזהר הקדוש (ח"ג פה:): ותא חזי, קודשא בריך הוא שוי כורסייא דדינא בשעתא דדייני יתבין, הדא הוא דכתיב (תהלים ט ח) כונן למשפט כסאו, ומתמן

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

ויאמר הוי"ה אלי היטיבו אֶשְׁרֵי דְבָרָיו (יח יד).

ר"ל לעיל כתיב בפרשת ואתחנן (ה כה) 'היטיבו כל אשר דבר' וכאן לא כתיב 'כל'. אלא נראה לי שלעיל בעת קבלת התורה היו בני ישראל מזוככים מזוהמת הנחש, והיו מצוחצחים מכל הזוהמה, כדאיתא בזהר (פ' יתרו) ע"ש. לזה כתיב שם מלת 'כל' כי היו כולם בעת ההיא צדיקים גמורים, בלי שום חומר הגשם, אבל כאן שחזור ומספר מה שהיה, או לא היו כל כך מזוככים, לזה לא כתיב 'כל' המורה על מדת צדיק, כנודע. ומעתה מתפרש פסוק של פ' ואתחנן הנ"ל ובוה תבין פסוק זה דכאן, ר"ל כתיב 'וישמע הוי"ה את קול דבריכם בדברכם אלי ויאמר הוי"ה אלי שמעתי את קול דברי העם הזה אשר דברו אליך היטיבו כל אשר דברו' ר"ל משה היה אומר לישראל 'וישמע ה' את קול דבריכם בדברכם אלי' לצורך פרנסה ובנים וזש"ק, ורפואה, חיים ארוכים, אשר מבקשים ממני להתפלל עליכם, שיהיה לכם בנים, חיים, ומוזני, כדי שתוכלו אתם לעבוד את ה' ב"ה בהרחבת הרעת. 'ויאמר ה' אלי' על זה 'שמעתי את קול דברי העם הזה' לכל צרכיהם 'אשר דברו אליך' שאתה התפלל עליהם לפני, שאני וישע אותם בכל אלה. 'היטיבו' והוא כחינת צדיק הנקרא טוב, כדאמרו רז"ל (תניגה יב) אין טוב אלא צדיק, כלומר שכל השפעות הללו שהם צריכים אני מעביר אותם, אלא על ידי צדיק יסוד עולם, כדאיתא בע"ח (שער מ"ג ומ"ד פ"ה) ע"ש. ועוד 'היטיבו אשר דברו' ר"ל שאני מטיב עמם, ואתן להם כל הצטרכות לפי שאתה מליץ בעדם, לזה אמר כאן 'ויאמר ה' אלי היטיבו' להם 'אשר דברו' והבן.

(בן ביתי' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

לֹא תַחֹס עֵינְךָ עַל יְדֵי וּבְעֵרְתָּ דָם הַנֶּקִי מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב לָךְ יֵט (ג).

משרשי המצוה, מצאתי כתוב אצלי בספרי רקיע השמים [אח"כ שילבו רבינו בתוך פירושו 'היכל הברכה' בראשית דף לח.]. על המסורת ט"ב פעם 'וטוב', שחברתי בילדותי, פירוש פסוק זה, סוד כבוד ונפש, אשר הוא מלא דם, ושם יושב הרוצח הגדול כי הוא כולו דם, ושם נאחו עשו הוא אדום הרוצח הגדול, ונאמר עליו 'לא תחוס עיניך עליו ובערת' שצריך לישוף ולבער כל כוחות רעות ותאות רעות ודמים רעים, אשר משם נאחזין כל כוחות שבעים אומת עם הרוצח הגדול, וכשאדם דן דיני קנסות ומחסר את נפשו מכל טובת עוה"ז ומבער דמים עכורים ממנו, או מכניע צד הצורך הרע הזה, ומשפיל אותו על ידי צניעות נפשו אף במותר לו, ולא יחוס עליו לומר עני הוא זה שכבר נתענה כמה ימים בלי מאכל ומשתה, והכנעתי אותו על ידי כניעות התאוה ולימוד התורה ומחשבות קדושות, אלא ילך בדרך התורה והיראה ויכניע תאוותו, ויגזור על עצמו קנס באלף שערי היתר שלא יגע באיסור. והוא 'לא תחוס עיניך עליו ובערת' ותבער אותו מקרבך עם כל כחת הרעות שנאחזין בהם שרי אומת הרעים, וכשתעשה כך, אזי 'דם הנקי' ששורשו 'מישראל וטוב' עם כל הטוב שבהם יהיה 'לך' והוא דם הטוב והצלול שאין בו שום רע אשר משם נמשך כחת ישראל עם הקודש, יהיה 'לך' חבר לעצמך ולחיותך, וכחת הרוצח הגדול תבער מקרבך, ותחלה תנקה הדם מעכירות ורע כמעט דם הנקי מישראל (יש ג), ואח"כ תזכה 'וטוב לך' כמעט בהטיבו את הנרות (שמות ל ט). שהוא אש של גבוה היורד ומדליק נרות הנשמה, ויצר הרע נעשה יצר טוב ודאי.

(אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

תָּמִים תִּהְיֶה עִם הוֹי"ה אֶלְהֵיךָ (יח יג).

'תמים' התי"ו רבתי. כדעת בעל הטורים מקובל מהר סיני, ואל תשגיח על דעת ומנהגי הסופרים שבמונינו, ודלא כמנחת שי, ומנחת כליל. עיין זוהר (ח"ג קסג), לעדאה מינד דרגין (אחרנין) [נוכראין, ולאקשרא בתמים, למהיו כך דרגין קדישין, רוא די"ם, ודרגא קדישא ת"ם]. תמים כולו טוב. ותם כנתת אור (עיין שם כל המאמר בזהר שם ותבין). עיין בזהר (שם קכח): 'תמים' תי"ו רבתי, רשים רשימו לעתיק וימייא, דשם כולו תמים כולא ימינא [כי לית שמאלא בהאי עתיקא (זוהר ח"ג קכט)], ה"פ חס"ד הוי"ה [גי' תמי"ם].

ועל 'תמים' פירש"י התהלך עמו בתמימות. בלי היריהורים, שלא ירהר אחר מדת הדין, אני ה' לא שנית (מלאכי ג ט). לידע באמונה שלימה פשוטה כתינוק בן יומו שאלופו של עולם ממש בכל תנועה, ואין שום דבר במקרה הן דבר גדול והן דבר קטן, ועל כל הכל הפה עתיד ליתן את הדין, כי הכל נרשם למעלה אפילו שיחה קלה (תניגה ה:), ויהיה לבו שש ושמה על שזכה להיות יהודי, וישתף עצמו באהבת ישראל בלב אחד תמים בתמימות, נכנע ושפל לב שמו באהבת קונו ובאהבת ישראל, ובכל תנועה יעשה יחוד לשמו יתברך.

ועל 'תהיה' פירש"י ותצפה לו. כי תהיה בהיותך תהא בחיות שלך בתורה ומצות, מהיות משה דרשו (פסחים פט:). מחיותו של שה, והוא חיות ודביקות אלהות נועם זיו השכינה, אשרי הטועם מעם תורה ומצות כי הוא ממש חיות נפש הישראלי, ונעשה בריה חדשה מחודש כאלו נברא מחדש בזה הרגע ובטל ומבוטל ממנו כל עניני עוה"ז וקנאת איש מרעהו, כי הוא יותר עשיר מכל קניני עוה"ז בהרחבות הרעת ובאנפין נהירין ובלב שמת, נכנע ושפל ונשבר לפני גדולת יוצר בראשית.

ולפעמים לעת הנסיון אשר המשכיל בעת ההוא ידום, והוא בחשכות רחמנא ליצלן ובעצבות, ידע באמת שאין שום מציאות בלתי הש"י, וגם שם אתו עמו כלומר אליו הש"י דורש את לבבו, ואנכי אנכי ה' אלהיך ואין מבלעדי (ישעיה מג יא), כשיהיה זה חקוק בלבך תיכופ מושיע יבוא לך ישועה בהרף עין, וזה תהיה בהיותך על ידי, ותצפה לו צפית כצופה לישועה (שבת לא), ובאמת כל אלו השכות והסתרות, 'הסתיר אסתיר' גם שם 'אנכי' (דברים לא יח), ואתה תצפה ותכנס על ידי זה את האור ורוע מיניקות השרים והקליפות, כמעט בקר אערך לך ואצפה (תהלים ה ד), אעביד חופאה להאי בקר, והבן היטב.

ועל 'עם' פירש"י ולא תחקור אחר העתידות. כי 'עם' סודו עי"ן מ"ם סתומה, כי שם ביסודה שהוא מ"ם סתומה, יש שם עי"ן, ידה על עיניו, ואבוא היום אל העין (בראשית כד מב), ושם צרור החיים של הנשמות, אמטיל עמכם בגן עדן, וסוד 'עם' הוא באמת גן עדן, ועולם הבא, וג"ע עדן עליון, הכל סוד 'עם', אבל אתה עבוד בתמימות הלב, ולא תחקור בטפשות בעצבות אם יש לך חלק בעתידות לבוא בעוה"ב, אלא עבוד מאהבה, עבוד מיראה, בלב שמת, בתמימות, ובאהבת הלב בלתי רמיה.

ועל 'הוי"ה' פירש"י אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות. אני ה' לא שנית אני אני הוא ואין מידי מצייל (ישעיה מג יג). ואמר מרן אור שבעת הימים רבינו הקדוש הריב"ש טוב לאיש אחד, מובא בספר פורת יוסף בפ' ויחי. שמעתי ממורי [הבעש"ט], שאמר לאדם אחד, תקבל כל הבא עליך בעוה"ז באהבה, ואו יהיה לך עוה"ז ועוה"ב, והשיבו שיתן ה' יתברך כח לקבל הכל באהבה, והשיב אמת אמרת ע"ש. וזוה פירש"י על 'הוי"ה' כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות. כי אין שום מציאות בלתי הש"י וצריך לשמוח, כמו ששמה דוד, (תהלים א ח) 'אגילה ואשמחה בחסדך' הגדול, שמלך גדול כמותך 'ראית את עניי ידעת בצרות נפשי'. ועל 'אלהיך' פירש"י 'ואו תהיה עמו' בדומה לו, והוא מייחד שמך עליך 'ולחלקו'.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

חיוב הנחת תפילין ר"ת. סימן לד' (ו)

רבינו האריך בזר זהב (סק"א) בענין חיוב הנחת תפילין ר"ת, ומקדים להביא את סדר השתלשלות וקביעת הפסק הלכה לדורות, ונביא בעזה"ת בכל גליון ענין אחד מדבריו.

חיוב הנחת תפילין דר"ת בברכה

ומעתה על פי דת התורה צריכין להניח תפילין דר"ת ולברך עליהם^א, ולא יברך אלא להניח, כי בלאו הכא העיקר כדעה זאת שאין לברך אלא ברכה אחת^ב ודי בזה.

ואל תבוא עלי אחי^ג. בדברים שהם מן השפה לחוץ דאמנהגא לא מברכינן, אוי לאזנים שכך שומעות לומר על תפילין דר"ת שהסמ"ג (מ"ע כא כב)^ד קרא אותם תפילין של גאונים, ובית דינו של ר"ת היו גדולים כבית דינו של רב אשי בבבל, והם הכריעו ועשו מעשה ויצאו כל ימיהם ידי מצות תפילין, באלו לומר על זה מנהגא הוא ועל אמנהגא לא מברכינן. וכבר ביקשתיך הרבה אחי שתלך עמי באהבה ואחזה וריעות:

אבל בתפילין דר"ת שצוה מרן [האר"י]^ה להניחם, ומיום שנתגלה אור הגנוז הזה מרן הקדוש האלקי רבינו יצחק לוריא תפסו כל הספרדים כולם מקטן ועד גדול להניח שניהם, ולא עוד אלא לדעת מרן [האר"י]^ו הם קדושים יותר בשורש גבוה מתפילין דרש"י והרמב"ם, וגם חכמי האשכנזים^ז ומי שיש בו רוח יראת שמים מניחין כולם שניהם כרש"י ור"ת. מעתה על מי ניסמוך לחלק ביניהם, כי באמת רוב הגאונים ובירושלמי מפורש כדעת ר"ת, ומרן [האר"י]^ח אמר שהם קדושים וגבוהים יותר מרש"י, ועל פיו פשטה הוראה בכל ישראל להניח כשני הדיעות, וכיון שפשט כך בכל ישראל שהתפילין דר"ת הם יותר קדושים ועיקר כר"ת.

~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

על מנהגא היינו מנהג שנהגו חכמי הש"ס אבל על מנהג שנהגו בדורות אחרונים ודאי אין מברכין, בפרט דלא נהגו כן הכל דרך חיוב רק מי שרוצה ומי שכבר בא בימים קצת לא מ"ג ואילך, לכך אין זה מדינא ולא ממנהגא לכל העולם, ולכך ודאי הוי ברכה לבטלה, ועיין בחבורי ספר החיים בדין אם טעה ולקח של ר"ת ובירך עליהם מה דינם ייע"ש, וחכרני בילדותי נדפס בשם הגאון אבדק"ק לבוב קוויטל קטן להזהיר הטועים שמברכין על תפילין דר"ת שהוא ברכה לבטלה, ע"כ.

ועליו נסוב תירוץ רבינו. וכוונתו לומר דמה שכתב שר"ת הוא רק חומרא בעלמא ומנהג, אינו כן כיון שכבר בזמן הגאונים הניחו רק תפילין דר"ת מצד הלכה והדין ולא מצד המנהג, [וראה לשון הטור מדברי אביו הרא"ש, ובדבר זה נפל מחלוקת בין הגאונים, יש מהם סוברים כדברי רש"י ויש מהם כדברי ר"ת]. ועוד שבית דינו של ר"ת היו גדולים כבית דינו של רב אשי בבבל, והיינו שבזמנו נחתם הגמ' והכריעו להניח רק תפילין דר"ת מצד ההלכה והדין. לכן צריך לברך על תפילין דר"ת. (בעז"ה בספר שוה"ט השלם נרחיב הענין בדעת רבינו)

ז. וז"ל שם (ד"ה משפט) בא"ד: אם כן סדר הנחה של רבינו שלמה פסול לדברי הגאון, וסדר הנחת הגאונים פסול לדברי רבינו שלמה, וירא שמים חושש משום ברכה לבטלה אם אינו מניח רק כדברי האחד מן הגאונים, הלכך יניח שניהם, שנים של יד בברכה אחת, ואחר כך מניח שנים של ראש בברכה אחת וכו', ע"ש.

א. בפע"ח (שער התפילין פ"ט) ובשעה"כ (ענין תפילין דרוש ו).
ב. כ"כ בפע"ח (שער התפילין פ"ט) - והענין, כי הנה נתבאר אצלנו, כי יש מוחין לרישא ד"א מסטרא דאמא, ומסטרא דאבא. והנה ממוחין דאמא, יוצאין התפילין של סברת רש"י. וממוחין דאבא, יוצאין התפילין של סברת ר"ת. וכה"ה בשעה"כ (ענין תפילין דרוש ו).

ג. הרא"ש (הלכות תפילין סימן ה) - ולפי שנחלקו בדבר זה גאוני עולם ותפילין של אלו פסולין לאלו, ואמרו חכמים מקום יש בראש להניח שם ב' תפילין וכן בזרוע, ירא שמים יצא ידי שניהם ויעשה שני זוגי תפילין ויניח שניהם. מובא בטור. ובב"י כתב שכן כתוב בסמ"ג וסמ"ק והתרומה. ובש"ע ס"ב.

ד. כ"כ במצת שמורים שער התפילין (הלכות תפילין של ר"ת) וע"ש מה שהאריך בזה. מובא בשע"ת סק"א. וע"ע לקמן סימן לז סק"א.

ה. עיין מש"כ רבינו לעיל סימן כה ס"ט וסק"ו.

ו. כוונתו לדברי השנות חיים (מהר"ש קלוגר, ח"ב שו"ת סת"ם, הל' תפילין תשובה נ') שכתב תשובה לרבינו, וז"ל: גם בנדון מ"ש שמברך ברכה על של ר"ת, ידע דמברך ברכה לבטלה, כי הנה מה דהכל מניחין בימים הללו אין הכונה מכח דבידים להכריע נגד הראשונים, דמאן ספין ומאן רקיע (מו"ק כח). להכריע נגד הכרעת הש"ע דהעיקר כרש"י, רק דהעולם מניחין דרך חומרא בעלמא לצאת ידי שניהם, וא"כ הוי רק מנהגא ועל מנהגא אין מברכין, כמו דאין מברכין על ערבה, ועיין בתוספות פ"ד דסוכה (מד: ד"ה כאן) ובר"ן ובמפרשים (שם) אף אם מברכין

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבותינו זי"ע

תמים תהיה עם הוי"ה אלהיך (יה יג).

פרש"י, התהלך עמו בתמימות, ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו.

מסופר שחסידו קאמרנא שבעיר ראצפרד שבהונגריה הזמינו את רבינו הגה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא זי"ע לשבות אצלם על שב"ק, וכן היה שרבינו שבת שם שלש שבתות, ובהפרדו מהם היו בידו מהפדיונות שחסידיו הגישו לו, סך שלשת אלפי גולדען (פלורנים, סכום עצום בימים ההם). משם נסע רבינו לעיר המרפא קארלסברד, ועם רבינו נסעו משפחתו, משמשיו והשוחרט, ודמי ההוצאות מראצפרד לקארלסברד עלו כחמש מאות גולדן, בכל מקום שעבר קידמו בתחנה רבנים וחסידים את פניו.

הרה"ק רבי דוד צבי שלמה בן רבי אלעזר מנחם מנדל בידרמאן זצ"ל מלעלוב ה' אלול תרע"ח

תולדותיו

בעיר פשעוורז שבפולין לערך שנת תרי"ד ביום י"ד תשרי ערב חג הסוכות, נולד להרה"ק רבי **אלעזר מנחם מנדל מלעלוב** זצ"ל בנו הבכור, וביום שביעי של חג הסוכות, הושענא רבא, אושפיזא דדוד מלכא משיחא, נכנס הרך הנולד בביתו של אברהם אביו, על ברכי סבו אבי אביו הרה"ק רבי **משה מלעלוב** זצ"ל, שהנהיג בשנותיו האחרונים קודם לעלייתו בארץ הקודש בעיר פשעוורז. ונקרא שמו בישראל דוד צבי שלמה, דוד, ע"ש סבו הרה"ק רבי **דוד מלעלוב** זצ"ל, תלמיד חבר של רבינו הגאון הקדוש רבי **אברהם מרדכי מפניטשוב** זיע"א, חותנו של רבינו הגאון הקדוש קודש הקדשים איש האלוקים רבי **יצחק אייזיק מקאמרנא** זיע"א בעל היהכל הברכה, וע"ש דוד מלכא משיחא אושפיזא קדישא. צבי, ע"ש אבי אביו הרה"ק רבי **צבי** בנו של רבינו הרה"ק רבינו **יעקב יצחק מלובלין** זיע"א החוזה מלובלין. שלמה, ע"ש הרה"ק רבי **שלמה** אביו של הרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל. בשנות נעוריו גדל וינק בצלו של זקנו הגדול הרה"ק רבי משה מלעלוב, ובעמדו על דעתו ניכרו עליו גונוי קדושה וטהרה חריפות ופיקחות בתורה ועבודה ובראת שמים.

ארץ הקודש

אחר חג הפסח תרי"י בהיות הנער דוד צבי שלמה כבן ששה שנים, נסע לדרך ארוכה וקצרה, ארוכה בגשם וקצרה ברוח, משאת נפשו של זקנו ואביו לחונן עפר ארץ הקודש. קודם עלייתם לארץ הקודש נסעו לגאליציע להיפרד מגדולי עולם. תחילה הגיעו אל הרה"ק רבי **שר שלום מבעלזא** זצ"ל, וכשדרך הנער על מפתן ביתו, הראה לו אותות חיבה, והושיבו על ברכיו, והשתעשע עמו שעה ארוכה. משם נסעו אל הרה"ק רבי **ישראל מרוזיין** זצ"ל, שגם הוא השתעשע עם הילד הרך, ונטלו והעמידו על ברכי רגליו וסלטל פאותיו, וקרא עליו: הער האט דאך לעכטיגע אויגן, ואמר הילד הזה לא יחטא לעולם. משם שמו פעמייהם לנסיעה ארוכה ורבת התלאות, ובשלהי חודש תשרי תרי"א הגיעו לשערי ארץ הקודש, ומיד שמו פניהם לעבר עיר המקדש ירושלים ת"ו, כידוע לא האריך זקינו הרה"ק רבי משה מלעלוב ימיו בארץ הקודש, וביום י"ג טבת נסתלק לגנוי מרומים.

הילד דוד צבי שלמה בהגיעו לעיר הקודש ירושלים, נשתכח ממנו כל תלמודו ואפילו צורת האותיות נשתכחה לו, בבחינת רבי זירא שרצה שישתכח ממנו כל התלמוד שבבל, וללמוד תורה הקדושה בקדושת ארץ הקודש, אוירא דארץ ישראל מחכים.

בהגיעו לפרקו דיברו בו נכבדות עם הרבנית מרת מרים, בת רבה של מגרוב שהתגורר בעיר הקודש צפת, הרה"ק רבי **פנחס הלוי הורוויץ** זצ"ל, נו"נ להרה"ק רבי **שמעלקא מניקלשבורג** זצ"ל, ואחיו הרה"ק רבי **פנחס מפראנקפורט** בעל 'היפלאה' זצ"ל. אחר נישואיו עבר להתגורר בעיר הקודש צפת סמוך לחותנו, מתחילה נהג בפרישות יתירה ואפילו עם זוגתו הרבנית לא שוחח, וכשהתלוננה הרבנית בפני חותנה על הנהגות בעלה, אמר לה: שבהגיעו לגיל עשרים ישנה את הנהגתו, וכן היה.

בצל רועי החסידות

באחד הימים גמלה החלטתו לנסוע לחו"ל לחפש לו רבי ומדריך לעלות מעלה מעלה בעבודת השם, וכשסיפר זאת לאביו, אמר לו: וכי מה חסר לך כל זאת, היש לך כאן את הכותל המערבי, אמר לו: רבי אני צריך שיענה לי על שאלותי, אמר לו: וכי אני איני די בעבורך, אמר לו: מאבא אין אימה ופחד כמו שיש מרבי, ונפרד ממנו ונסע לדרכו הרחוקה. ובשנת תרכ"ה שם לדרך פעמיו, ובראשונה הגיע לעיר הברירה ווינה שבאוסטריא, שם פגש את הרה"ק רבי **אהרן מקארלין** בעל היבית אהרן ששהה שם לצורך רפואה, ומיד כשנתן לו שלום הרגיש כי זהו רבו אלופו ומיודעו, ובו ובדרכו תידבק נפשו כל הימים. אך וישם לדרך פעמיו להכיר שאר צדיקי הדור, מתחילה הגיע אל עיר צאנז לשבת ר"ח, בצל הרה"ק רבי **חיים מצאנז** זצ"ל בעל הידברי חיים, שכיבדו להתפלל לפני התיבה תפילת מוסף של שבת ר"ח. משם המשיך אצל שאר צדיקי פולין, אצל הרה"ק רבי **יעקב צבי מפוריטוב**, שכיבדו מאוד ובכל לילה ולילה קרא עמו יחד הפתקאות שקיבל באתו היום, וכן נסע אצל הרה"ק רבי **שלמה מרדאמסק** בעל היתפארת שלמה, הרה"ק רבי **מנחם מנדל מוורקא**, הרה"ק רבי **יעקב אריה מראדזימן**, הרה"ק רבי **אברהם יעקב מסאדיגורא**, הרה"ק רבי **אברהם המגיד מטריסק**, הרה"ק רבי **יצחק מסקווירא**, הרה"ק רבי **יעקב ישראל מטשערקאס**, הרה"ק רבי **דוד מטאלנא**, כשמכל צדיק וצדיק למד מדה טובה והדרכה ישרה בעבודת השם יתברך שמו, אך נפשו נתקשרה ברבו הראשון בעל היבית אהרן, שם בילה את שארית ימיו בחו"ל, ורבו השפיע עליו טללי תחיה, בשנת תרל"א חזרו געגעונו אליו, וישם שנית פעמיו לעבר בית רבו שבבל בעל היבית אהרן.

על כס אבותיו

אחר הסתלקות אביו הרה"ק רבי אלעזר מנחם מנדל ביום ט"ז אדר תרמ"ג, עלה על כס אבותיו להנהיג עדת בית לעלוב, עד מהרה נהפך ביתו לתל תלפיות מקום אשר חסידי ירושלים מצאו את שאהבה נפשם, בית מלא תורה ויראה ועבודת השם, שאבו ממנו עצות והדרכות הנהגות ישרות שקיבל וינק מאבותיו ורבותיו הקדושים, וממה שהוסיף מדיליה במידה גדושה, פניו הקדושים ועינו המאירים היו לסמל לכל בני ירושלים, אפילו הישמעלים נחרדו ממראה פניו הזוהרים, סיפורי מופת רבים נקשרו עליו, דאג לעניים ויתומים אלמנות ושבורי לב.

בין תלמידיו הגדולים היה רבינו הראב"ד פעה"ק הגאון הקדוש רבי **ישראל יצחק הלוי רייזעמאן** זיע"א, חותנו של רבינו הגאון הקדוש רבי **שלום מקאמרנא** זיע"א בעל הימעשה שלום, ובכל ימיו כמעט שלא עבר יום שלא החסיר מלהזכיר מימרא משם רבו או הנהגה טובה. ובהגיע חודש הרחמים והסליחות ובמשך עשרת ימי תשובה, היה מנגן בינו לבין עצמו נוסח היתנה תוקף בניגון שיתפלל רבו הקדוש בראש השנה ויום הכיפורים, כל ימיו כשהיה מתפלל קבלת שבת לפני העמוד ניגן בניגון הידוע בבית לעלוב, בהטעימו שרבו הרדצ"ש אמר לו: שבניגון הזה קיבל שבת רבינו הקדוש החוזה מלובלין. וכמים הפנים אל הפנים רבו הקדוש הראה לו אותות

חיבה והערצה גדולה, ופעם אחת כאשר נפל האבנט מרבינו הראב"ד, הרכין הרדצ"ש להרימה וחגר את רבינו, באמרו: שבוה הוא מקיים מצות גלילת ספר תורה חי, ואף ציוה לו שאחר חתונתו ילבש אנפלאות לבנות (וויסע זאקען) אפילו בימות החול, באמרו: שהוא ראוי לאותה איצטלא, וילך ברחוב עם מקל שלא להיכשל בהליכה בין נשים.

סיפר **כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א** ששמע מחותנו הגה"צ רבי **יהודה אריה דייטש** זצ"ל שסיפר מאביו הגה"צ רבי **מתתיהו דייטש** זצ"ל וזקינו הגה"צ רבי **יהודה לייב דייטש** זצ"ל שהיו מגדולי חסידי הרדצ"ש, שבעת שנסתלק הגה"צ רבי יהודה לייב לעלמא דקשוט ביום רביעי ט"ו באב תרע"ח, ובמוצאי שבת קודש כשהסיב הרדצ"ש בסעודת מלוה מלכה, סיפר המעשה הידוע שכמה מתלמידי החוזה מלובלין נסעו פעם אחת יחד אל רבם הקדוש, ובאמצע הדרך אזל הכסף מאמתחתם, וגמרו ביניהם שיעשו לאחד מהם לרבי ואחד לשמש וכו', ויפרסמו בעיר שבא לכאן רבי ומקבל קוויטלאך ופדיונות, וע"י כך יהיו להם הוצאות על המשך הדרך, וכך עשו בכל עיר ועיר עד שהגיעו לעיר השניה וחוזר חלילה, בין הבאים באחת הכפרים אצלם היתה פונדקאית אחת שלא היתה לה בנים, והפצירה מאוד שיתנו לה קמיע, ונתנו לה קמיע ורשמו: אלטע קיא קעהן היוכט געבן מילאך (פרה זקנה ג"כ יכולה לתת חלב), ובאמת היתה נושעה הפונדקאית בבן זכר ע"י הקמיע שנתנו, ואמר החוזה מלובלין: שבשעה שנתנו הקמיע נעשה שחוק מכל המעשה בשמים, וע"י כך נבקעה מחיצות הברזל ונושעה הפונדקאית, וכן המשיך הרדצ"ש לספר שבוה השבוע נסתלק אחד מבני החבורה רבי **יהודה לייב**, וכאשר עלה לבית דין של מעלה שאלוהו אותו: מי היה רבך, חסיד של מי אתה, וכשענה: שהוא חסיד של רדצ"ש, נעשה שחוק גדול בשמים, האם דוד הוא גם כן רבי, וע"י כך נבקעה חומות גן עדן וחמק רבי יהודה לייב לתוכו, והיא לפלא.

גם בנו הגה"צ רבי **מתתיהו דייטש** זצ"ל היה מסתופף בצל הרדצ"ש (חותנו היה הגה"צ רבי **משה וואלדמאן** זצ"ל, משמש בקודש של הרה"ק ראמ"מ ובנו הרדצ"ש רבות בשנים), ובנו הבכור רבי **יהודה אריה** נולד בברכת ובהבטחת רבינו הרדצ"ש, באמרו עליו: זיידנע פאריינגלאך וועלן נאהך היינגען אונטער זינע פענצטער. כל ימיו לא הפסיק מלדבר מרבו הקדוש, וספרו 'דברי מתתיהו ובית דוד' קרא על שם רבו. וכידוע המעשה בעת ששכב על ערש דווי בבית החולים בשיקאגא בארצות הברית, ושהה שם לבדו על שבת קודש, הגיע אליו מעלמא דקשוט רבו הרדצ"ש עם בנו הרשני"י, לחזק אותו ולשורר עמו זמירות שבת קודש, המעשה הנ"ל העיד תלמידו ונאמן ביתו רבי **משה גרשון גולדצוויג**, מאחר שהרדצ"ש ובנו הרשני"י הגיעו אליו ג"כ באותו ליל שבת קודש, על פי בקשת הגה"צ רבי מתתיהו אחרי שעזר והשתדל רבות בעבורו.

הסתלקותו

ביום ה' אלול תרע"ח נתבקש לישיבה של מעלה, ונטמן במרומי הר הזיתים, על מקומו מילא בנו הרה"ק רבי **שמעון נתן נטע מלעלוב** זצ"ל.